

ARCHEOLOGIE NOTA – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

PUURS-SINT-AMANDS - SCHOONMANSVELD

A. DEVROE
JUNI 2026

COLOFON

Project

Archeologienota – Puurs-Sint-Amands, Schoonmansveld

Opdrachtnemer

Ondersteboven bv
Schaapsweg 106
3550 Heusden-Zolder
0472/59.31.41
hallo@onderste-boven.be
BE 0680.617.128

Erkende archeoloog: Annika Devroe, OE/ERK/Archeoloog/2015/00085

© 2026 Ondersteboven bv

Ondersteboven bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijk toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

Inhoud	0
1. Gemotiveerd advies	1

1. GEMOTIVEERD ADVIES

Het projectgebied ligt ten zuidoosten van Puurs, ten westen van Willebroek. In het westen grenst het projectgebied aan Schoonmansveld en in het oosten aan de Kreweg. De Leibeek grenst in het zuiden aan het projectgebied. Zowel ten noorden, westen als oosten bevindt zich een gracht langs de perceelsgrens. Een groot deel van het terrein is in gebruik als parking. In het zuidoosten is nog een woning aanwezig. De oostelijke zone van het projectgebied is braakliggend.

Het projectgebied ligt in de Zandstreek. Diverse waterlopen ontwateren het gebied richting de Rupel. Het projectgebied ligt op de overgang van hoger gelegen gebieden in het zuiden naar lager gelegen valleigronden van de Rupel in het noorden. Het gebied zelf ligt al meer richting de lager gelegen gronden. Net ten zuiden van het projectgebied stroomt de Leibeek, op ca. 200 m ten oosten de Birrebeek. Bodemkundig gezien gaat het om matig natte (lichte) zandleembodems.

De aanwezigheid van vindplaatsen is sterk gerelateerd aan het natuurlijke landschap. Uit een ruimtelijke analyse blijkt dat steentijdvindplaatsen vaak voorkomen op de overgang van zeer nat naar droog. Het projectgebied ligt ter hoogte van een dergelijke gradiëntzone, nabij de Leibeek en Birrebeek. Aangezien het projectgebied eeuwenlang in gebruik is geweest als akkergebied, wordt verwacht dat eventuele artefacten, de voornaamste informatiebron voor steentijdsites, deels verplaatst zijn. Er kan dan ook besloten worden dat in het projectgebied een middelhoge potentie aanwezig is op het voorkomen van steentijdsites.

Met de introductie van de landbouw werd de mate waarin gronden geschikt waren om te beakkeren een steeds belangrijker factor in de locatiekeuze van de mens. De oudste akkergronden werden aangelegd op de van nature vruchtbaarste gronden en moesten bovendien goed ontwaterd zijn. De licht zandleembodems die in het projectgebied voorkomen zijn relatief vruchtbaar en relatief goed gedraineerd. In de omgeving zijn op deze bodems diverse vindplaatsen uit de metaaltijden en Romeinse tijd aangetroffen. Voor het projectgebied geldt dan ook een middelmatige tot hoge potentie voor resten van landbouwende gemeenschappen uit de metaaltijden tot en met de vroege middeleeuwen.

Op basis van de archeologische en historische informatie wordt voornamelijk verwacht dat het projectgebied vanaf de volle middeleeuwen tot ver in de 20ste eeuw continu een agrarisch gebruik kende. Hoewel een enkel geïsoleerd erf niet geheel uitgesloten kan worden, worden uit deze periode met name sporen in verband met deze inrichting (greppels) en landbouwactiviteiten verwacht.

Ter hoogte van de westelijke zone werd reeds een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij kwamen geen noemenswaardige sporen aan het licht. De aangetroffen sporen konden in de middeleeuwen of nieuwe tijd geplaatst worden. Er werd geen bijkomend onderzoek geadviseerd gezien de aard van de sporen. Het archeologisch potentieel kan algemeen dan ook bijgesteld worden naar laag.

Op basis van het bureauonderzoek blijkt het projectgebied een middelhoge verwachting te hebben naar steentijdsites, een middelhoge tot hoge verwachting naar sites uit de metaaltijden tot en met de vroege middeleeuwen en een lage verwachting vanaf de volle middeleeuwen tot op heden.

Ter hoogte van de westelijke zone werd reeds een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij de aangetroffen sporen in de middeleeuwen of nieuwe tijd konden worden geplaatst. Ze waren van die aard dat geen opgraving werd geadviseerd. De rest van het terrein werd niet onderzocht aangezien er vanuit gegaan werd dat de vroegere industriegebouwen en de sloop hiervan in 2013 de ondergrond reeds verstoorde. De toenmalige zone werd dan ook opgenomen op de GGA-kaart.

De geplande werken voorzien enerzijds in het verwijderen van de bestaande parking en de afbraak van het woonhuis, anderzijds in een nieuwbouw met omliggende verhardingen, groenzones en wadi's. Enkel ter hoogte van de wadi's gaat de bodemingreep dieper als de reeds gekende verstoring. Het gebouw zelf zal gelijk of hoger als huidig maaiveld komen te liggen.

Gezien het reeds uitgevoerd proefsleuvenonderzoek in het westen, de vroegere bebouwing en sloop in het oosten, de toekomstige bodemingrepen, het archeologisch potentieel en het potentieel op kenniswinst wordt geen bijkomend onderzoek geadviseerd.